

V botanickej záhrade otvorili opäť exotickú výstavu: Takto vyzerá motýlí raj v Košiciach!	2
Online, cas.sk, 25. 5. 2022, 7:45	
Košická Botanická dostala opäť zelenú	8
Online, slovenskyreporter.sk, 25. 5. 2022, 16:06	
Pandémia zmenila postoj Slovákov k vakcínam	11
Tlač, Zdravotnícke noviny, 26. 5. 2022	

V botanickej záhrade otvorili opäť exotickú výstavu: Takto vyzerá motýlí raj v Košiciach! [📄](#)

📅 25. 5. 2022, 7:45, Zdroj: [cas.sk](#) [📄](#), Vydavateľ: FPD Media, a.s., Autor: Patrik Struk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 583 747 GRP: 12,97 OTS: 0,13 AVE: 2346 Eur

Heliconius melpomene.

Nádhera, aká sa len tak nevidí! V Botanickej záhrade **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** sa po dvoch rokoch pauzy opäť otvorila mimoriadne obľúbená výstava s názvom Motýle exotických trópov.

Lietajúce a liahnuce sa motýle môžu návštevníci pozorovať priamo v skleníku s vysokou teplotou a vlhkosťou prispôbenou týmto obdivuhodným tvorom. V priebehu nasledujúcich šiestich týždňov sa tu postupne vyliahne viac ako 4 800 kukiel. Niektoré z celkovo 100 druhov motýľov dokonca stihnú vytvoriť aj vlastné potomstvo, na čo sú botanici patrične pripravení. Ktoré najviac zaujmú svojimi rozmermi či nebezpečnosťou?

Fotogaléria

6

fotiek v galérii

Najfarebnejší

Morpho helenor

Rozpätie krídel: 127 - 203 mm

vyskytuje sa v Strednej a Južnej Amerike, Mexiku a Argentíne

je typický jasným modrým zafarbením vonkajšej strany krídel, vnútorná strana je hnedá s rôznymi vzormi v tvare oka

čelad: babôčkovité

Otvoriť galériu

Morpho helenor.

Zdroj: Patrik Struk

Najväčší

Attacus atlas

Rozpätie krídel: 250 - 300 mm

z pohľadu celkovej plochy krídel okolo 400 cm² je považovaný za najväčšieho motýľa na svete

vyskytuje sa v tropických a subtropických pralesoch juhovýchodnej Ázie

čelad: okáňovité

Otvoriť galériu

Attacus atlas.

Zdroj: Patrik Struk

Najjedovatejší

Heliconius melpomene

Rozpätie krídel: 35 - 39 mm

je výstražne sfarbený dooranžova a dočierna, vzory na krídlach sú skvelým príkladom aposematizmu - nápadného varovného zafarbenia alebo signálu, že je nejedlý a jedovatý

vyskytuje sa v Strednej a Južnej Amerike

čeleď: babôčkovité

Otvoriť galériu

Heliconius melpomene.

Zdroj: Patrik Struk

Najmaškrtnější

Papilio lowi

Rozpätie krídel: 107 - 126 mm

vyskytuje sa na Borneu, v Indonézii a na Filipínach

larvy sa živia citrusovými rastlinami, dospelé motýle nektárom kvetov

čeleď: vidlochvostovité

Otvoriť galériu

Papilio lowi

Zdroj: Patrik Struk

Autor: Patrik Struk

Dnes 07:45 | Správy | Domáce správy

FOTO V botanickej záhrade otvorili opäť exotickú výstavu: Takto vyzerá motýlí raj v Košiciach!

[Zdieľaj](#) [Diskusia / 0](#)[Máte tip? Dajte nám vedieť](#)[6 Galéria >](#)

Heliconius melpomene.

Zdroj: Patrik Struk

Nádhera, aká sa len tak nevidí! V Botanickej záhrade Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach sa po dvoch rokoch pauzy opäť otvorila mimoriadne obľúbená výstava s názvom Motýle exotických trópov.

Lietajúce a liahnuce sa motýle môžu návštevníci pozorovať priamo v skleníku s vysokou teplotou a vlhkosťou prispôsobenou týmto obdivuhodným tvorom. **V priebehu nasledujúcich šiestich týždňov sa tu postupne vyliahne viac ako 4 800 kukiel.** Niektoré z celkovo 100 druhov motýlov dokonca stihnú vytvoriť aj vlastné potomstvo, na čo sú botanici patrične pripravení. Ktoré najviac zaujmú svojimi rozmermi či nebezpečnosťou?

Najfarebnejší

Morpho helenor

- Rozpätie krídel: 127 - 203 mm
- vyskytuje sa v Strednej a Južnej Amerike, Mexiku a Argentíne
- je typický jasným modrým zafarbením vonkajšej strany krídel, vnútorná strana je hnedá s rôznymi vzormi v tvare oka
- čeľaď: babôčkovité

Morpho helenor.

Zdroj: Patrik Struk

V bojnickej zoo privítali samičku vzácneho leňocha dvojprstého: Návštevníci jej vybrali takéto meno

Najväčší

Attacus atlas

- Rozpätie krídel: 250 - 300 mm
- z pohľadu celkovej plochy krídel okolo 400 cm² je považovaný za najväčšieho motýľa na svete
- vyskytuje sa v tropických a subtropických pralesoch juhovýchodnej Ázie
- čeľaď: okáňovité

Attacus atlas.
Zdroj: Patrik Struk

Na trávnik mu každý deň padajú lupene zo stromu: Chystá krutú pomstu!

Najjedovatejší

Heliconius melpomene

- Rozpätie krídel: 35 - 39 mm
- je výstražne sfarbený dooranžova a dočierna, vzory na krídlach sú skvelým príkladom aposematizmu - nápadného varovného zafarbenia alebo signálu, že je nejedlý a jedovatý
- vyskytuje sa v Strednej a Južnej Amerike
- čeľaď: babôčkovité

Heliconius melpomene.
Zdroj: Patrik Struk

Najmaškrtnejší

Papilio lowi

- Rozpätie krídel: 107 - 126 mm
- vyskytuje sa na Borneu, v Indonézii a na Filipínach
- larvy sa živia citrusovými rastlinami, dospelé motýle nektárom kvetov

- čeľaď: vidlochvostovité

Papilio lowi

Zdroj: Patrik Struk

Košická Botanikáda dostala opäť zelenú [↗](#)

📅 25. 5. 2022, 16:06, Zdroj: [slovenskyreporter.sk](#) [↗](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 2 433 GRP: 0,05 OTS: 0,00 AVE: 293 Eur

111

25.05.2022

2 Minút čítania

Košice: Projekt BOTANIKIÁDA vznikol pred trinástimi rokmi a od jeho prvej realizácie v roku 2010 sa na ňom zúčastnilo viac ako 2 100 piatakov a ich učiteľov biológie zo základných škôl Košického a Prešovského samosprávneho kraja. Po uvoľnení protipandemických opatrení nastali opäť priaznivé podmienky na stretnutie v Botanickej záhrade **UPJŠ** v Košiciach, kde v troch turnusoch 25. mája, 1. a 8. júna 2022 prebehne regionálne kolo projektu.

„BOTANIKIÁDA prebieha v dvoch kolách. Prvé kolo v online forme sa uskutočňuje na samotných základných školách a tento rok sa ho zúčastnilo 2 306 piatakov. Dvaja žiaci z každej zaregistrovanej školy sa spolu s pedagógom môžu zúčastniť na regionálnom kole priamo v Botanickej záhrade **UPJŠ** v Košiciach. Tento rok očakávame príchod 181 žiakov a 92 učiteľov,“ informuje koordinátorka projektu, RNDr. Andrea Fridmanová, PhD.

Tento ročník sa nesie v znamení drevín

Hlavným cieľom projektu BOTANIKIÁDA je vzbudiť záujem žiakov o oblasť botaniky prostredníctvom súťaže, hrou a nenútenou formou ich informovať o význame rastlín, ochrane a tvorbe životného prostredia a zároveň motivovať učiteľov biológie k väčšej kreativite pri výučbe, preto bol program každého turnusu osobitne pripravený pre žiakov a osobitne pre pedagógov.

„Počas tohto ročníka by sme chceli účastníkom projektu predstaviť nový dendrologický náučný chodník, preto podtitul ročníka znie ‚Spoznávam dreviny‘. Veríme, že počasie bude prajné a budeme môcť stráviť väčšinu času so žiakmi vo vonkajšom prostredí, kde ich na šiestich stanovištiach čaká niekoľko problémových úloh. Neočakávame od nich žiadne množstvo encyklopedických vedomostí, zámerom je naučiť ich pozorovať okolie, čítať a bádať s porozumením a hlavne budovať si pozitívny vzťah k prírode,“ dopĺňa RNDr. Andrea Fridmanová, PhD.

Projekt zabezpečila, rovnako ako v ostatných rokoch, Botanická záhrada **UPJŠ** z vlastných zdrojov a podpory partnerov. „Naša veľká vďaka pri realizácii jedenásteho ročníka BOTANIKIÁDY patrí spoločnosti Zeocem, a. s., Bystré, Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV, spoločnosti Frucona Košice, a. s., a spoločnosti DAG Slovakia, a. s.,“ informuje prof. RNDr. Pavol Mártonfi, PhD., riaditeľ Botanickej záhrady **UPJŠ** v Košiciach.

Zdroj: **UPJŠ** v Košiciach, NN

Share

Covid-19

Krimi

Slovensko

Svet

Šport

Eva Černá

Videa

Rozhovory

MA MI
STUDIO

KRÁSNE TELO V KAŽDOM VEKU

- terapie a masáže
- dermoestetika
- chiropraxia
- pilates (aj online)
- nordic walking
- odborné školenia

📍 Adresa:
SchorfeloVA 27,
Poprad - Veľká
05801

www.ma-mi.sk
0948 727 355

Košická Botanikiáda dostala opäť zelenú

👤 104 Redaktor: no vo 25.05.2022

Košice: Projekt BOTANIKIÁDA vznikol pred trinástimi rokmi a od jeho prvej realizácie v roku 2010 sa na ňom zúčastnilo viac ako 2 100 piatakov a ich učiteľov biológie zo základných škôl Košického a Prešovského samosprávneho kraja. Po uvoľnení protipandemických opatrení nastali opäť priaznivé podmienky na stretnutie v Botanickej záhrade UPJŠ v Košiciach, kde v troch turnusoch 25. mája, 1. a 8. júna 2022 prebehne regionálne kolo projektu.

„BOTANIKIÁDA prebieha v dvoch kolách. Prvé kolo v online forme sa uskutočňuje na samotných základných školách a tento rok sa ho zúčastnilo 2 306 piatakov. Dvaja žiaci z každej zaregistrovanej školy sa spolu s pedagógom môžu zúčastniť na regionálnom kole priamo v Botanickej záhrade UPJŠ v Košiciach. Tento rok očakávame príchod 181 žiakov a 92 učiteľov,“ informuje koordinátorka projektu, RNDr. Andrea Fridmanová, PhD.

Tento ročník sa nesie v znamení drevín

Hlavným cieľom projektu BOTANIKIÁDA je vzbudiť záujem žiakov o oblasť botaniky prostredníctvom súťaže, hravou a nenútenou formou ich informovať o význame rastlín, ochrane a tvorbe životného prostredia a zároveň motivovať učiteľov biológie k väčšej kreativitě pri výučbe, preto bol program každého turnusu osobitne pripravený pre žiakov a osobitne pre pedagógov.

„Počas tohto ročníka by sme chceli účastníkom projektu predstaviť nový dendrologický naučný chodník, preto podtitul ročníka znie ‚Spoznávam dreviny‘. Veríme, že počasie bude prajné a budeme môcť stráviť väčšinu času so žiakmi vo vonkajšom prostredí, kde ich na šiestich stanovištiach čaká niekoľko problémových úloh. Neočakávame od nich žiadne množstvo encyklopedických vedomostí, zámerom je naučiť ich pozorovať okolie, čítať a bádať s porozumením a hlavne budovať si pozitívny vzťah k prírode,“ dopĺňa RNDr. Andrea Fridmanová, PhD.

Projekt zabezpečila, rovnako ako v ostatných rokoch, Botanická záhrada UPJŠ z vlastných zdrojov a podpory partnerov. *„Naša veľká vďaka pri realizácii jedenásteho ročníka BOTANIKIÁDY patrí spoločnosti Zeocem, a. s., Bystré, Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV, spoločnosti Frucona Košice, a. s., a spoločnosti DAG Slovakia, a. s.,“* informuje prof. RNDr. Pavol Mártonfi, PhD., riaditeľ Botanickej záhrady UPJŠ v Košiciach.

Zdroj: UPJŠ v Košiciach, NN

Pandémia zmenila postoj Slovákov k vakcínam [🔗](#)

📅 26. 5. 2022, Zdroj: **Zdravotnícke noviny**, Strana: 3, Vydavateľ: **MAFRA Slovakia, a.s.**, Autor: **mt**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 14 000 GRP: 0,31 OTS: 0,00 AVE: 1137 Eur

Rubrika: Prieskum

Odporúčanie lekára predstavuje najdôležitejší faktor pri rozhodovaní o nepovinnom očkovaní

Pri príležitosti Európskeho týždňa verejného zdravia boli predstavené výsledky prieskumu Ako sa máte, Slovensko? zamerané na tri témy – očkovanie ako kľúč k prevencii, duševné zdravie a klimatická zmena a zdravie. V spolupráci so Slovenskou asociáciou verejného zdravia sa uskutočnili úvodné diskusné panely k novým dátam a zisteniam.

Prvýkrát od začiatku pandémie o nich spoločne diskutovali vedci, odborníci, politickí predstavitelia, novinári aj zamestnávateľi. Zaoberali sa tiež možnosťami, ako pretaviť výsledky prieskumu do strategickej komunikácie, ktorá by lepšie zohľadňovala potreby a postoje ľudí.

Motivácia

Z výsledkov prieskumu vyplýva, že Slováci sú si vo všeobecnosti vedomí významu preventívnych prehliadok a rovnako tak vnímajú aj dôležitosť očkovania. V rámci komunikácie dôležitú úlohu zohrávajú lekári. „Jednak v súvislosti s upozorňovaním na možnosť absolvovania preventívnych prehliadok a jednak v oblasti nepovinných očkovaní.

Ak to odporúčanie ide zo strany lekára, je to istý motivačný faktor v rozhodovaní,“ povedala MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD., z Ústavu sociálnej a behaviorálnej medicíny Lekárskej fakulty **UPJŠ** v Košiciach a zo Slovenskej asociácie verejného zdravia.

Pre viac ako 75 % ľudí predstavuje odporúčanie od lekára najdôležitejší faktor pri rozhodovaní o nepovinnom očkovaní. Ako druhé dôležité hľadisko je potreba vakcinácie pred cestou do krajín tretieho sveta. Odporúčania ministerstva zdravotníctva skončili na poslednom mieste v rebríčku faktorov, ovplyvňujúcich rozhodovanie pre vakcínu.

Najnovšie dáta odhaľujú, že veľká časť populácie – takmer 70 % – nemá úplne vyhranený názor na očkovanie. „Je to pomerne veľká časť populácie, s ktorou je potrebné pracovať. Či už s tou, ktorá je naklonená očkovaniu, ale má isté pochybnosti, alebo s tou, ktorá má zatiaľ negatívne nastavenie. Dôležité je dať ľuďom také informácie, ktoré im pomôžu vyhraniť sa pozitívnym smerom. Ak sa bude s nimi dobre komunikovať, je možné dosiahnuť, aby sa ich postoj zvrátil,“ vysvetľuje MUDr. Katreniaková, prečo je práve táto časť ľudí jednou z dôležitých cieľových skupín v rámci ďalšej komunikácie.

Komunikácia

Dôležitá je rola lekára, ktorý je často prvým kontaktným zdravotníckym pracovníkom. MUDr. Katreniaková tlmočila skúsenosti ambulantných pediatrov, podľa ktorých je účinné vysvetľovanie a trpezlivý postoj. „Dôležité je, keď lekár nechá rodičom čas na rozhodnutie. Pri mnohých očkovaniach priestor je. V detskej pediatrickej starostlivosti sa to osvedčilo,“ hovorí.

Rodičov maloletých detí, ktorí majú pozitívny postoj k očkovaniu detí, ale nemajú vyhranený postoj pri očkovaní dospelých, považuje za jednu z cieľových skupín, kde by mohla byť úspešná komunikácia so všeobecným lekárom a zvyšovanie informovanosti.

„Veľa sme diskutovali o tom, že úlohu by mohli zohrávať príklady dobrých skúseností konkrétnych ľudí v súvislosti s očkovaním aj väčší dôraz na zdieľanie dostupných dát, ktoré máme za desiatky rokov k dispozícii. To, že sme zvládli mnohé infekčné ochorenie, bolo predovšetkým vďaka očkovaniu. Veľa sme diskutovali o tom, že je to potrebná vyvážená informovanosť, aby sme dokázali komunikovať jasne, vyvážené a pravdivé informácie,“ zdôrazňuje MUDr. Katreniaková.

Vplyv pandémie

Prieskum ukázal, že u 46,8 % sa postoj vplyvom pandémie vo vzťahu k očkovaniu nezmenil. „No máme skupinu okolo 28 % respondentov, u ktorých je postoj negatívny. Takmer 60 % tých, ktorí v súčasnosti deklarujú skôr negatívny alebo negatívny postoj k očkovaniu, boli v posune smerom k negatívnemu postojovi ovplyvnení pandemiou,“ konštatovala MUDr. Katreniaková.

„Trend, ktorý sme pozorovali posledných 15 rokov – teda narastajúci počet ľudí, ktorí očkovanie úplne odmietali alebo spochybňovali –, sa zhoršil. Obávame sa, že aj po eventuálnom skončení pandémie bude u mnohých ľudí pretrvávajúť nepriaznivý postoj k očkovaniu,“ hovorí prof. MUDr. Alexandra Bražinová, PhD., MPH, prednostka Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty UK v Bratislave.

Otázka, ako zlepšiť situáciu, je zložitá. „Verím, že nám, medicínskym pracovníkom, v tomto pomôžu odborníci na ľudské správanie, psychológia, sociológovia a ďalší odborníci. Vieme, že očkovanie je najúčinnnejší nástroj na prevenciu mnohých ochorení. Je žiaduce, aby bolo v dostatočnej miere zabezpečené a dostatočná časť populácie bola chránená očkovaním. Poučili sme sa, že to nestačí komunikovať z odborného hľadiska. Nestačí, aby odborník – epidemiológ hovoril ľuďom, aby sa dali zaočkovať, lebo je to pre nich dobré. Je potrebné k tomu prizvať odborníkov na ľudské správanie,“ tvrdí prof. Bražinová.

Výsledky

Faktory, ktoré považujú respondenti za dôležité pri nepovinnom očkovaní

1. odporúčanie môjho lekára 76,1% 2. očkovanie pred cestou do krajiny 3. sveta 73,6 % 3. cena (výška doplatku) 63,4 % 4. odporúčanie zdravotnej poisťovne 54,7 % 5. referencia od priateľa 54,1 % 6. pozitívne informácie o vakcíne na webe 49,6 % 7. odporúčanie ministerstva zdravotníctva 44,9 %

Zdroj: ASMS Vision Boards

Autor: (mt)

ZZS

Štát zvažuje vybudovanie vlastnej...

Ilustračné foto: dreamstime

Dokončenie zo strany 1

Štúdiu má vypracovať letecký útvár a sekcia zdravia spolu s Inštitútom zdravotných analýz a do septembra by ju mali predložiť na rokovanie vlády. Ak ju vláda schválí, rezort vnútra naplánuje nákup vrtuľníkov pre potreby prevádzkovej vrtuľníkovej záchrannej zdravotnej služby od roku 2027. „V prípade, že štát na základe vypracovanej štúdie prijme rozhodnutie o spustení spoločnej letky, do jeho začiatku bude vrtuľníkovú záchrannú zdravotnú službu v gescii ministerstva zdravotníctva vykonávať súčasný prevádzkovateľ – spoločnosť AIR - TRANSPORT EUROPE, spol. s r. o., na základe platného

poistenia,“ informoval minister zdravotníctva. Spojením leteckých záchranných činností pod jednu strednú organizáciu sa podľa slov V. Lengvanského predpokladá úspora zdrojov zo štátneho rozpočtu a z verejného zdravotného poistenia.

Výhrydy

Súčasný prevádzkovateľ leteckej záchrannej služby na Slovensku považuje tieto plány za ťažko splniteľné. Podľa stanoviska, ktoré poskytla hovorkyňa spoločnosti Air Transport Europe Zuzana Hoptjaková, aj v západoeurópskych štátoch leteckú záchrannú službu efektívne prevádz-

STANOVISKO

Tažko splniteľné plány
Potrebu rozvoja letky ministerstva vnútra, ktorá dihodobo stagnuje, chápeme. Myslíme si však, že letka MV SR má inú úlohu a poslanie, ako je poskytovanie zdravotnej starostlivosti.

Naša spoločnosť prevádzkuje leteckú záchrannú službu na základe výberového konania, ktoré v roku 2019 uskutočnilo Ministerstvo zdravotníctva SR. Na základe 30-ročných skúseností s poskytovaním leteckej záchrannej služby hodnotíme plány rezortu transparentne obstarat vrtuľníky, vyvíjiť pilotov a vytvoriť systém vlastnej organizácie, ktorá zastreší poskytovanie leteckej záchrannej služby na celom Slovensku,

v priebehu štyroch rokov ako ťažko splniteľná a za cenu vysokých nákladov štátu.

Leteckú záchrannú službu poskytujú naša spoločnosť aj v Českej republike, kde sme boli v roku 2020 úspešní vo výberovom konaní a získali do prevádzky dve strediská. Rovnaká snaha o zabezpečenie leteckej záchrannej služby štátom v celej krajine bola aj v ČR v roku 2017. Od tohto modelu však ČR upustila, a to na základe ekonomickej analýz aj práve, ktoré preukázali, že prevádzka súkromnými leteckými prevádzkovateľmi je efektívnejšia a menej nákladná. (V roku 2017 prevádzkovať štát v ČR štyri strediská, od roku 2021 prevádzkuje už len dve strediská.)

Naša spoločnosť ako súkromný prevádzkovateľ vynakladá nemalé investície na dihodobý rozvoj a modernizáciu leteckej techniky, aby mohli byť pacienti poskytnutá čo najlepší zdravotná starostlivosť a letecký prevoz. Arizované plány ministerstva vnútra však znižujú motiváciu do týchto investícií.

Veríme, že na Slovensku zvíťazí zdravý rozum a štúdiá uskutočnenosti preukážu rovnaké výsledky ako v ČR, a že Slovensko sa bude uberať smerom, aký praktizujú ostatné západné európske štáty, kde leteckú záchrannú službu efektívne prevádzkujú súkromní leteckí prevádzkovatelia.

AIR - TRANSPORT EUROPE, spol. s r. o.

BLESKOM

Fakultná nemocnica s poliklinikou v Žiline realizuje ďalšiu modernizáciu na oddelení rádiologickosti vo výške 100-tisíc eur. Nová vzduchotechnika a klimatizácia skvalitnia odberovanie nebezpečného ionizovaného vzduchu vznikajúceho pri rádiologickom žiarení, čím výrazne zvýši bezpečnosť a zdravie na pracovisku pre pacientov i zamestnancov.

V predpandemickom období sa viac ako tri štvrtiny detí venovali nejakej pohybovej aktivite - Individuálnym športom aj tímovým športovým hram. Opatrenia, ktorých cieľom bolo zamedziť šíreniu koronavírusu, to však zmenili. Príeskom VÍZP ukázal, že viac ako polovica detí (58 %) sa v súčasnosti liehne menej ako pred pandémiou. Žiadnemu krúžku sa nevrenuje až 21 % mladých do 18 rokov.

Na 4. ročníku edukačného podujatia CNRE KARDIO LIVE seminar 2022 účastníci kongresu mohli počas dňa sledovať šesť živých prenosov z katedrizovaných sál Nemocnice CNRE. Prednášajúci predstavili napr. novinky v liečbe akútneho infarktu myokardu (AIM), zobrazovacie a funkčné metódy v intervenčnej kardiológii či diaľničnom rádiálnom prístupoch.

(M)

Viac čítajte na str. 6.

Príeskom

Pandémia zmenila postoj Slovákov k vakcínam

Odporúčanie lekára predstavuje najdôležitejší faktor pri rozhodovaní o nepovinnom očkovaní

Pri príležitosti Európskeho týždňa verejného zdravia boli predstavené výsledky príeskomu Ako sa máte, Slovensko? zamerané na tri témy - očkovanie ako kľúč k prevencii, duševné zdravie a klimatická zmena a zdravie. V spolupráci so Slovenskou asociáciou verejného zdravia sa uskutočnili novými diskusné panely k údajom dátam a zisteniam.

Prvýkrát od začiatku pandémie o nich spoločne diskutovali vedci, odborníci, politickí predstavitelia, novinári aj zamestnanci. Zaoberali sa tiež možnosťami, ako pretať výsledky príeskomu do strategickéh komunikácie, ktorá by lepšie zohľadňovala potreby a postoje ľudí.

Motivácia

Z výsledkov príeskomu vyplýva, že Slováci sú si vo všeobecnosti vedomí významu preventívnych prehľadok a rovnako tak vnímajú aj dôležitosť očkovania. V rámci komunikácie dôležitú úlohu zohrávajú lekári. „Jednak v súvislosti s upozorňovaním na možnosť absolvovania preventívnych prehľadok a jednak v oblasti nepovinných očkovaní.“

Ak to odporúčanie ide zo strany lekára, je to istý motivačný faktor v rozhodova-

VÝSLEDKY

Faktory, ktoré považujú respondenti za dôležité pri nepovinnom očkovaní

1. odporúčanie milého lekára 76,1%
2. očkovanie pred cestou do krajiny 3. sveta 73,6%
3. cena (výška doplatku) 63,4%
4. odporúčanie zdravotnej poisťovne 54,7%
5. referencie od priateľov 54,1%
6. pozitívne informácie o vakcíne na webe 49,6%
7. odporúčanie ministerstva zdravotníctva 44,9%

Zdroj: ASMS Voice Barom

ni,“ povedala MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD., z Ústavu sociálnej a behaviorálnej medicíny Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach a zo Slovenskej asociácie verejného zdravia.

Pre viac ako 75 % ľudí predstavuje odporúčanie od lekára najdôležitejší faktor pri rozhodovaní o nepovinnom očkovaní. Ako druhé dôležité hľadisko je potreba vakcinácie pred cestou do krajín tretieho sveta. Odporúčania ministerstva zdravotníctva skončili na poslednom mieste v rebríčku faktorov, ovplyvňujúcich rozhodovanie pre vakcínu.

Najnovšie dáta odhaľujú, že veľká časť populácie - takmer 70 % - nemá úplne vyhranený názor na očkovanie. „Je to pomerne veľká časť populácie, s ktorou je potrebné pracovať. Či už s tou, ktorá je naklonená očkovaniu, ale má isté

pochybnosti, alebo s tou, ktorá má zatiaľ negatívne nastavenie. Dôležité je dať ľudom také informácie, ktoré im pomôžu vyhraničiť sa pozitívnym smerom. Ak sa bude s nimi dobre komunikovať, je možné dosiahnuť, aby sa ich postoj zvrátil,“ vysvetľuje MUDr. Katreniaková, pečo je práve táto časť ľudí jednou z dôležitých cieľových skupín v rámci ďalšej komunikácie.

Komunikácia

Dôležitá je rola lekára, ktorý je často prvým kontaktným zdravotníckym pracovníkom. MUDr. Katreniaková tmočila skúsenosti ambulancných pediatrov, podľa ktorých je účinný vysvetľovanie a trepezlivý postoj. „Dôležité je, keď lekári nechajú rodičom čas na rozhodnutie. Pri mnohých očkovaníach priestor je. V detské

pediatrickej starostlivosti sa to osvedčilo,“ hovorí.

Rodičov maloletých detí, ktorí majú pozitívny postoj k očkovaniam detí, ale nemajú vyhranený postoj pri očkovaní dospelých, považuje za jednu z cieľových skupín, kde by mohla byť úspešná komunikácia so všeobecným lekárom a zvyšovanie informovanosti.

„Veľa sme diskutovali o tom, že úlohu by mohli zohrávať príklady dobrých skúseností konkrétnych ľudí v súvislosti s očkovaním aj väčší dôraz na zdieľanie dostupných dát, ktoré máme za desiatky rokov k dispozícii. To, že sme zvládli mnohé infekčné ochorenia, bolo predovšetkým vďaka očkovaniam. Veľa sme diskutovali o tom, že je to potrebná vyvážená informovanosť, aby sme dokázali komunikovať jasne, vyvážené a pravdivé informácie,“ zdôrazňuje MUDr. Katreniaková.

Vplyv pandémie

Príeskom ukázal, že u 46,8 % sa postoj vplyvom pandémie vo vzahu k očkovaniam nezmenil. „No máme skupinu okolo 28 % respondentov, u ktorých je postoj negatívny. Takmer 60 % tých, ktorí v súčasnosti deklarujú skôr negatívny alebo negatívny postoj k očkovaniam, boli v posune smerom k negatív-

ivnému postojovi vplyvom pandémie,“ konstatovala MUDr. Katreniaková.

„Trend, ktorý sme pozorovali posledných 15 rokov - teda narastajúci počet ľudí, ktorí očkovanie úplne odmietali alebo spochybňovali -, sa zhoršil. Obávame sa, že aj po eventualnom skončení pandémie bude u mnohých ľudí pretrvávajúci negatívny postoj k očkovaniam,“ hovorí prof. MUDr. Alexandra Bražínová, PhD., MPH, prednostka Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty UK v Bratislave.

Otázka, ako zlepšiť situáciu, je zložitá. „Verím, že nám, medicínskym pracovníkom, v tomto pomôžu odborníci na ľudské správanie, psychológia, sociológovia a ďalší odborníci. Vieme, že očkovanie je najúčinnější nástroj na prevenciu mnohých ochorení. Je žiaduce, aby bolo v dostatočnej miere zabezpečené a dostatočná časť populácie bola chránená očkovaním. Poučili sme sa, že to nestačí komunikovať z odborného hľadiska. Nestačí, aby odborník - epidemiológ hovoril ľuďom, aby sa dali zaočkovať, lebo je to pre nich dobré. Je potrebné k tomu prizvať odborníkov na ľudské správanie,“ tvrdí prof. Bražínová. (M)

Podľa údajov NCZI bolo v kardiologických ambulanciách s hypertenznými chorobami sledovaných viac ako 225-tisíc pacientov, čo je suverénne najviac spomedzi diagnostikovaných chorôb. Len na Slovensku sa srdcovcové ochorenia podieľajú takmer na 50 percentách všetkých úmrtí. Kardiovaskulárne ochorenia patrí celoživotovo na prvé miesto príčin úmrtí.

WHO uviedla, že od začiatku ruskej invázie na Ukrajinu overli správy už o 248 útokoch na takmer 50 zdravotníckych zariadení. Pri týchto útokoch zahynulo dovedna 75 ľudí, oznamila zdravotnícka agentúra OSH podľa deníka The Guardian. Od posledného takejto bilancie WHO zverejnenej 16. mája sa počet potvrdených útokov na zdravotníckych objektoch na Ukrajine zvýšil o tri desiatky.

Čínski bádatelia vyvinuli kontaktné šošovky, ktoré dokážu detegovať zvýšený očný tlak a následne do oka aplikovať liečivú látku. Mohli by sa využívať napríklad pri liečbe glaukómu, informoval o tom The Guardian. Ak sa choroba nezačne liečiť včas, môže viesť až k úplnej slepote.

(M, teatr)